

Staða bleikjunnar á alþjóðavettfangi - Hver er staða Íslands ?

Valdimar Ingi Gunnarsson
sjávarútvegsfræðingur

Aðalfundur Landsambands fiskeldisstöðva 30. maí 2008

Efnistöð

- **Heimsframleiðsla á bleikju og lindarbleikju**
- **Bleikjueldi samkeppnislanda**
  - Norðurlönd
  - Albanir
  - Kanada
  - Önnur svæði
- **SVÓT greining**
- **Bæta samkeppnishæfni**

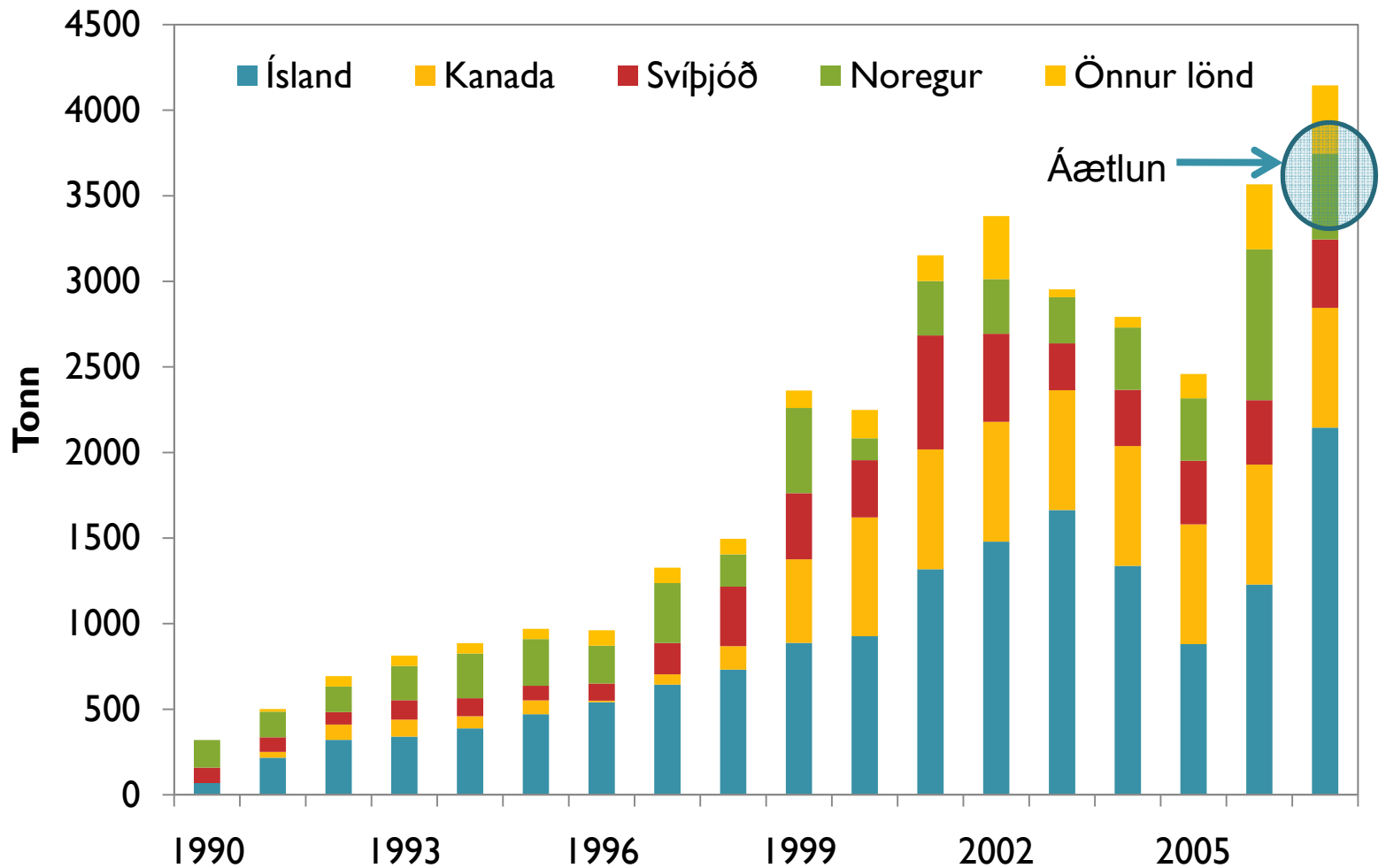

Heimsframleiðsla á bleikju

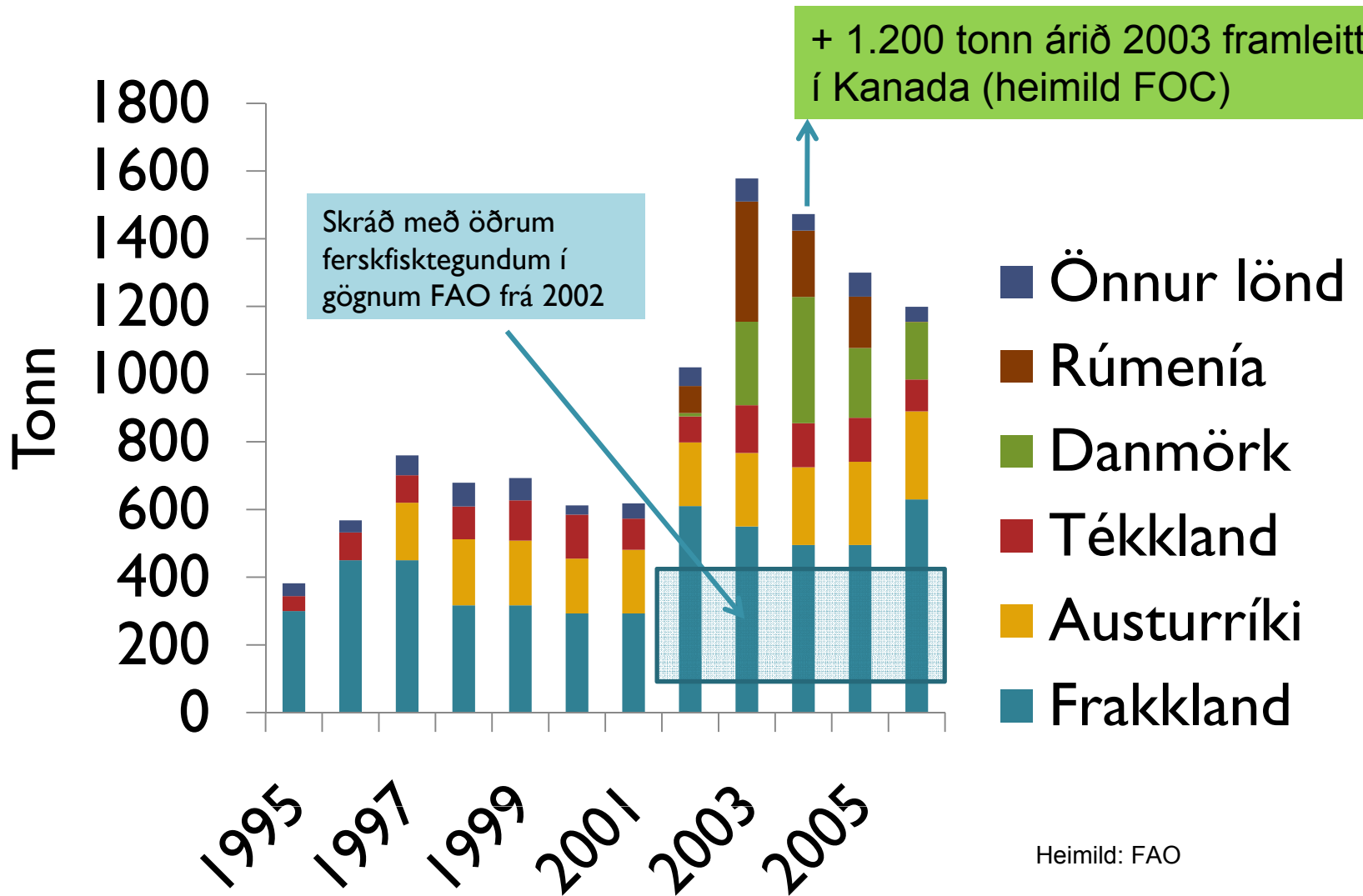
- Heimildir

- Fram til 2006 er stuðst við gögn frá FAO (Fishstat Plus).
- Nokkrir fyrirvarar:
  - Gögn ónákvæm frá mörgum löndum, stundum skráð með öðrum ferskfisktegundum í gögnum FAO
  - Engin opinber gögn um framleiðslu á bleikju í Kanada – framleiðslutölur eftir 2000 er hrein ágiskun
  - Í gögnum frá mörgum löndum s.s. Noregi er bleikja skráð charr en ekki Arctic charr

Heimsframleiðsla á bleikju

Framleiðsla á lindarbleikju

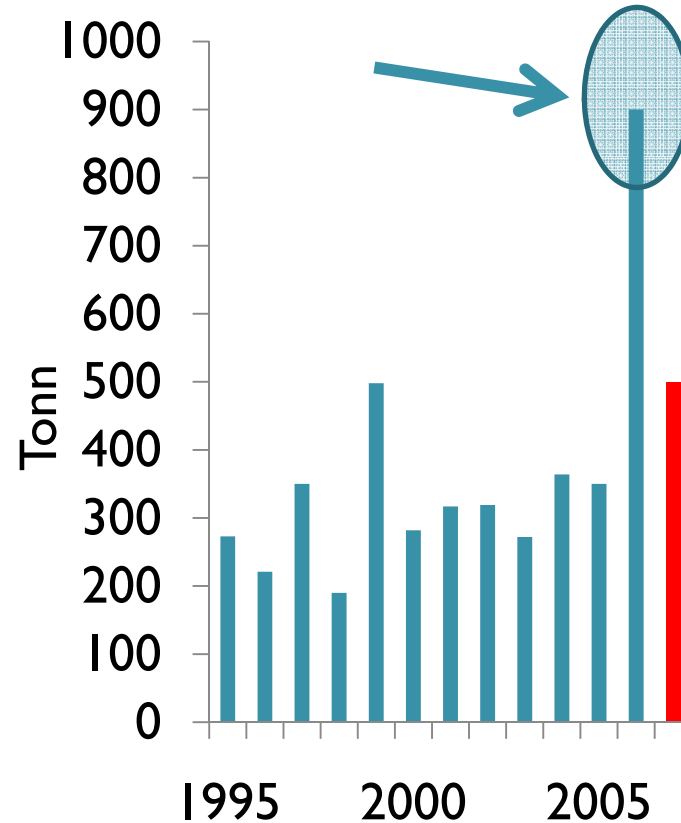

Heimild: FAO

Noregur

- Framleiðsla

- Framleiðsla mest um 900 tonn
- U.þ.b. 15 stöðvar, flestar með minna en 50 tonna ársframleiðslu
- Litlar stöðvar með endurnýtingu
- Framleiðslukostnaður hár og afkoma ekki nógu góð
- Eru að byggja upp nýjar stöðvar
- Vinna að því að koma upp samtökum og auka samvinnu
- Framleiðslan mun væntanlega aukast

Noregur (frh.)

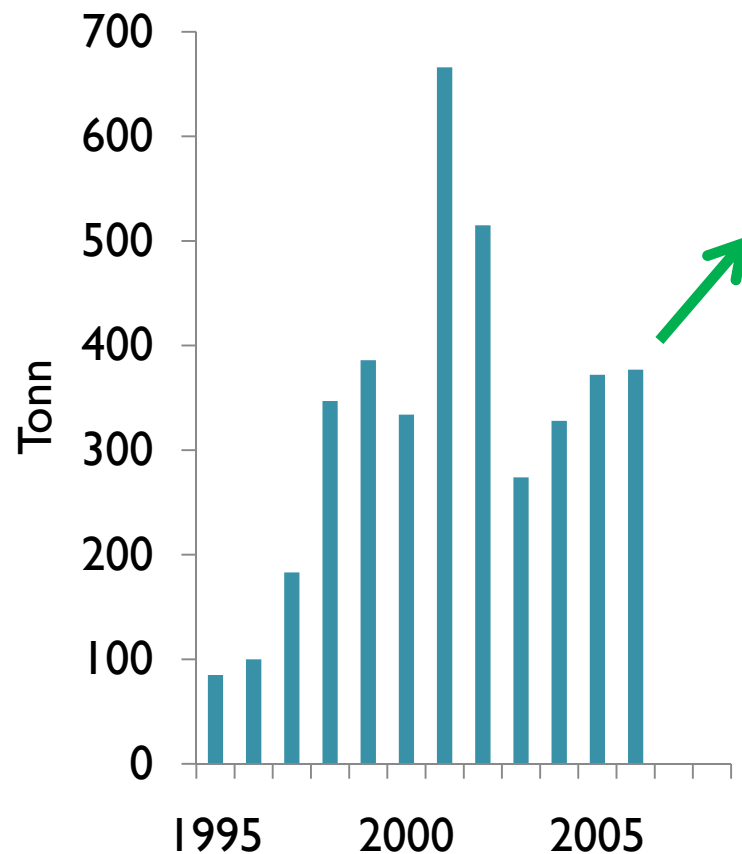
- **Markaðssetning**

- Eru að koma á samstarfi í markaðssetningu með þátttöku minni aðila (utan Lerøy sem selur sennileg u.þ.b. 40% framleiðslunnar)
- Markmiðið að fá sem flesta framleiðendur í samstarf, viðhalda háu verði og tryggja einsleit gæði
- Eru búnir að fá styrk til markaðssetningu (?) og vanan markaðsmann til að sjá um verkið
- Um 80% bleikunnar fer á innanlandsmarkað og hefur aukist síðustu ár – Talið er að hægt sé að stækka innanlandsmarkaðinn
- Bæta þarf gæði á afurð – eru ekki með kynbætur

Svíþjóð

• Framleiðsla

- Fjöldi framleiðenda í matfiskeldi voru 11 árið 2006 og hefur fækkað mikið
- Mest framleitt 2001, tæp 700 tonn og til viðbótar er framleiðsla fyrir veiði
- Eru að vinna áttak í bleikjueldi – Hafa aukið samstarf
- Framleiðslan mun aukast á næstu árum

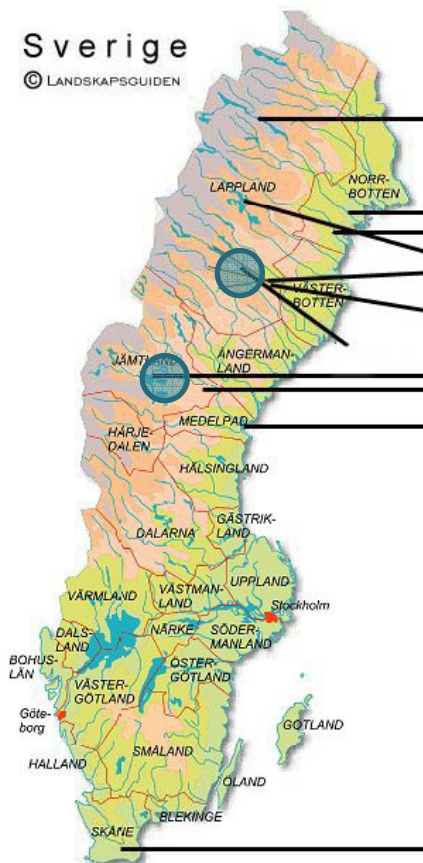
Heimild: FAO

Svíðþjóð (frh.)

• Matfiskeldi

- Matfiskeldið fer að mestu fram í kvíum í stöðuvötnum
- Umlax (ca. 300 tonn) og Svensk Fjellröding (ca. 300 tonn) eru leiðandi fyrirtæki
- Setja 5-8 g seiði í kvíar að vori og ná þeim upp í 800 g seinni hluta annars sumars
- Hrognagæði hafa verið léleg og því skortur á seiðum
- Of heitt vatn á sumrin í stöðuvötnum hefur valdið afföllum á fiski

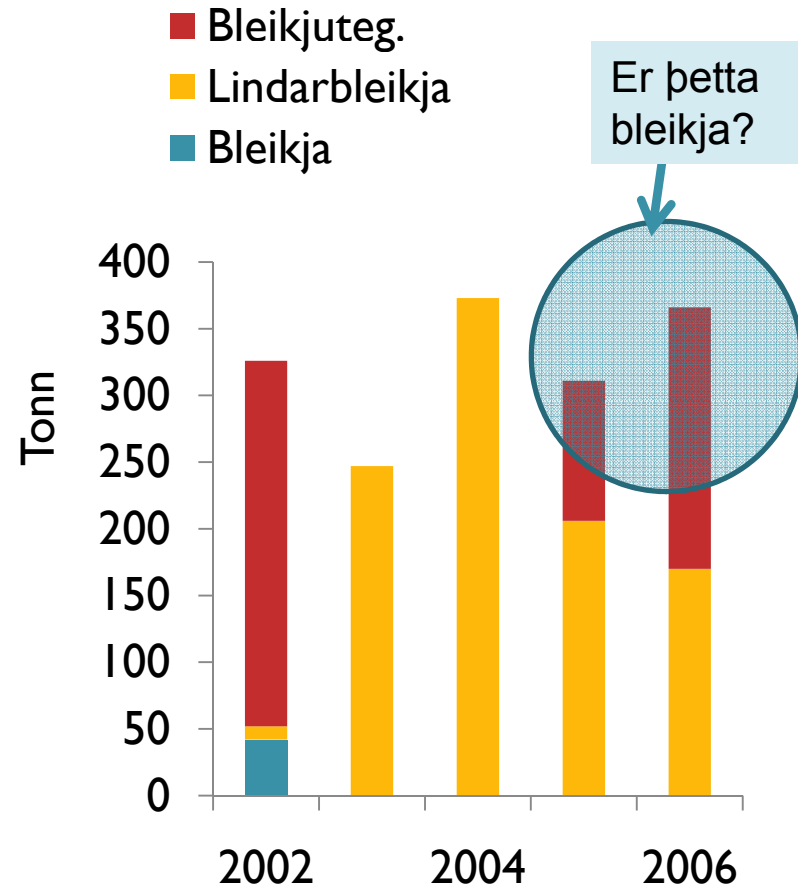

Svíðþjóð (frh.)

- Geta Svíar orðið öflugur samkeppnisaðili?
  - Kynbætur eða samanburði á stofnum hófst árið 1982
  - Þeir virðast vera að ná tökum á kvíaeldinu m.a. með norskri þekkingu og fjármagni
  - Eru með stöðuvötn þar sem hægt er að framleiða þúsundir tonna á ári
  - Get byggt upp stórar stöðvar . Svensk Fjellröding heimild til að framleiða 1.000 tonn í einu stöðuvatni
  - Geta framleitt stærri fisk en 800 g en hafa ekki gert það vegna örðuleika við sölu á stórum fiski
  - Eru að stækka eldið, byggja upp flökunaraðstöðu og vinna að því að geta verið með stöðugt framboð allt árið

Danmörk

- Geta þeir framleitt bleikju í einhverju mæli?
- Bleikjan sennilega framleitt í jarðtjörnum og vatnið of heitt
- Er til staðar grunnvatn í einhverju mæli sem hægt er að nýta í bleikjuframleiðslu?
- Litlar breytingar í framleiðslumagni

Heimild: FAO

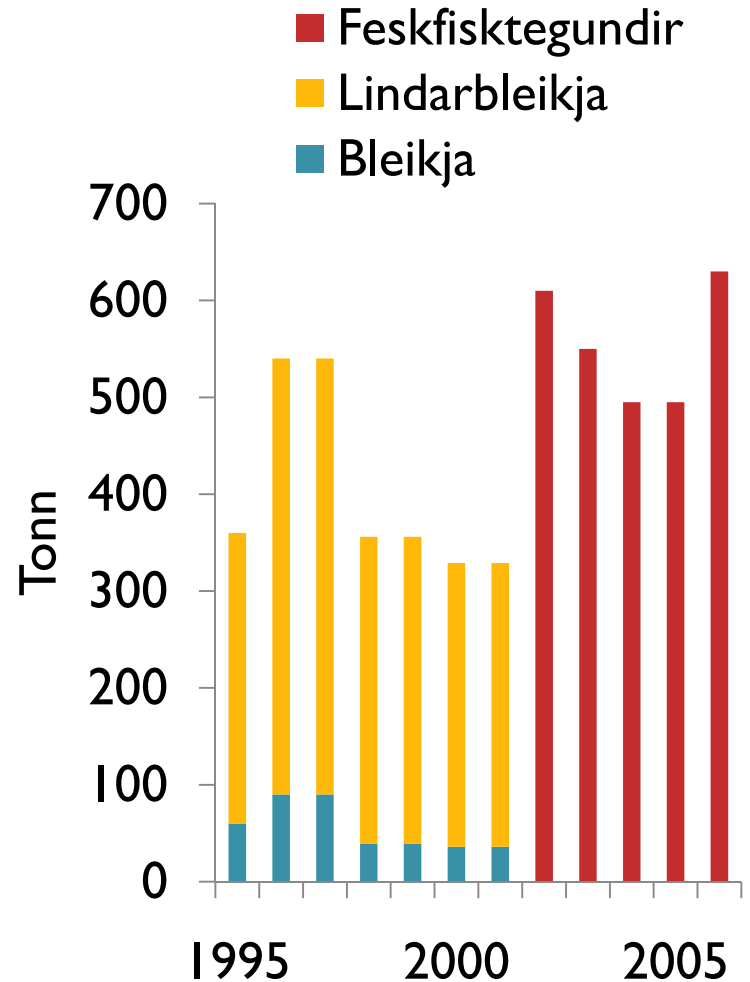
Rússland

- Framleiðsla
  - Sennilega engin framleiðsla
  - Eiga hluta í bleikjueldisstöð í Noregi við rússlensku landamærin
  - Stefna að því að byggja bleikjueldisstöðvar á Murmansk svæðinu
  - Möguleikar til bleikjueldis????

Frakkland

- Virðast aðallega framleiða lindarbleikju
- Litlar breytingar í framleiðslumagni
- Eru þeir að auka framleiðslu á bleikju?
- Bleikja með fiskfistegundum í gögnum FAO eftir 2001

Heimild: FAO

Önnur Alpalönd

- **Ítalía**

- Eru að framleiða bleikjutegundir – magn óþekkt
- Ein landeldisstöð með af 7°C grunnvatn (sjá mynd) sem m.a. framleiðir bleikju

- **Önnur lönd**

- Austurríki og Tékkland framleiða meira en 100 tonna á ári af lindarbleikju – Framleiðsla af bleikju??
- Hvað með Sviss ??

- **Hverjir eru möguleikar Alpalanda?**

- Hafa sennilega eingöngu möguleika að framleiða lítið magn? – Er það rétt ályktun?

Kanada

- **Framleiðsla - Bleikja**

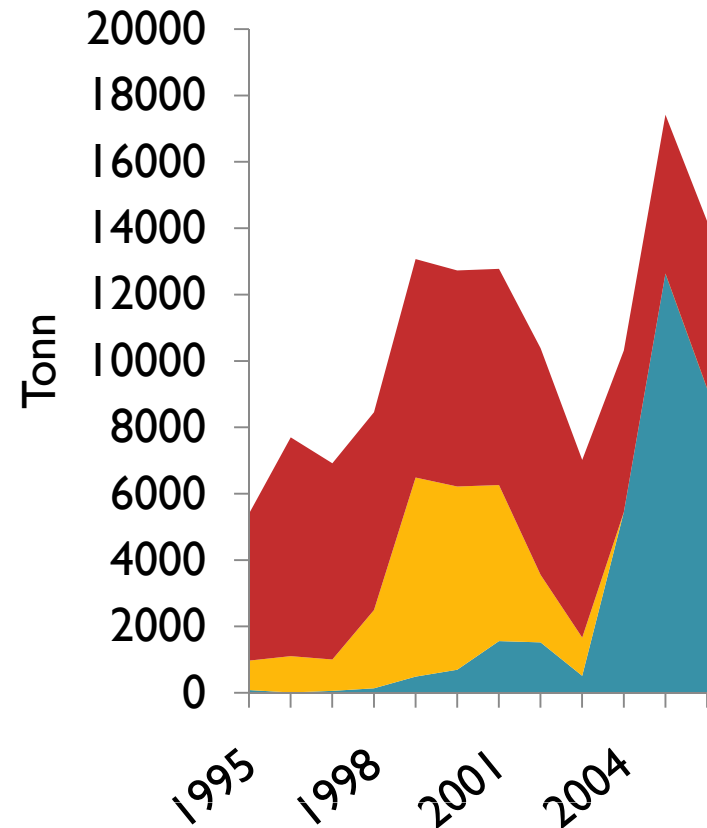
- Væntanlega vel undir 1.000 tonnum/ári ??
- Litlar stöðvar sem endurnýta vatnið
- Hefur ekki gegnið vel með kvíaeldi – of heitt
- Leita að erfðavísunum til að auka hitaþol
- Hafa verið með kynbætur, en sennilega minni framfarir í kynbótastarfinu í samanburði við Ísland

Kanada

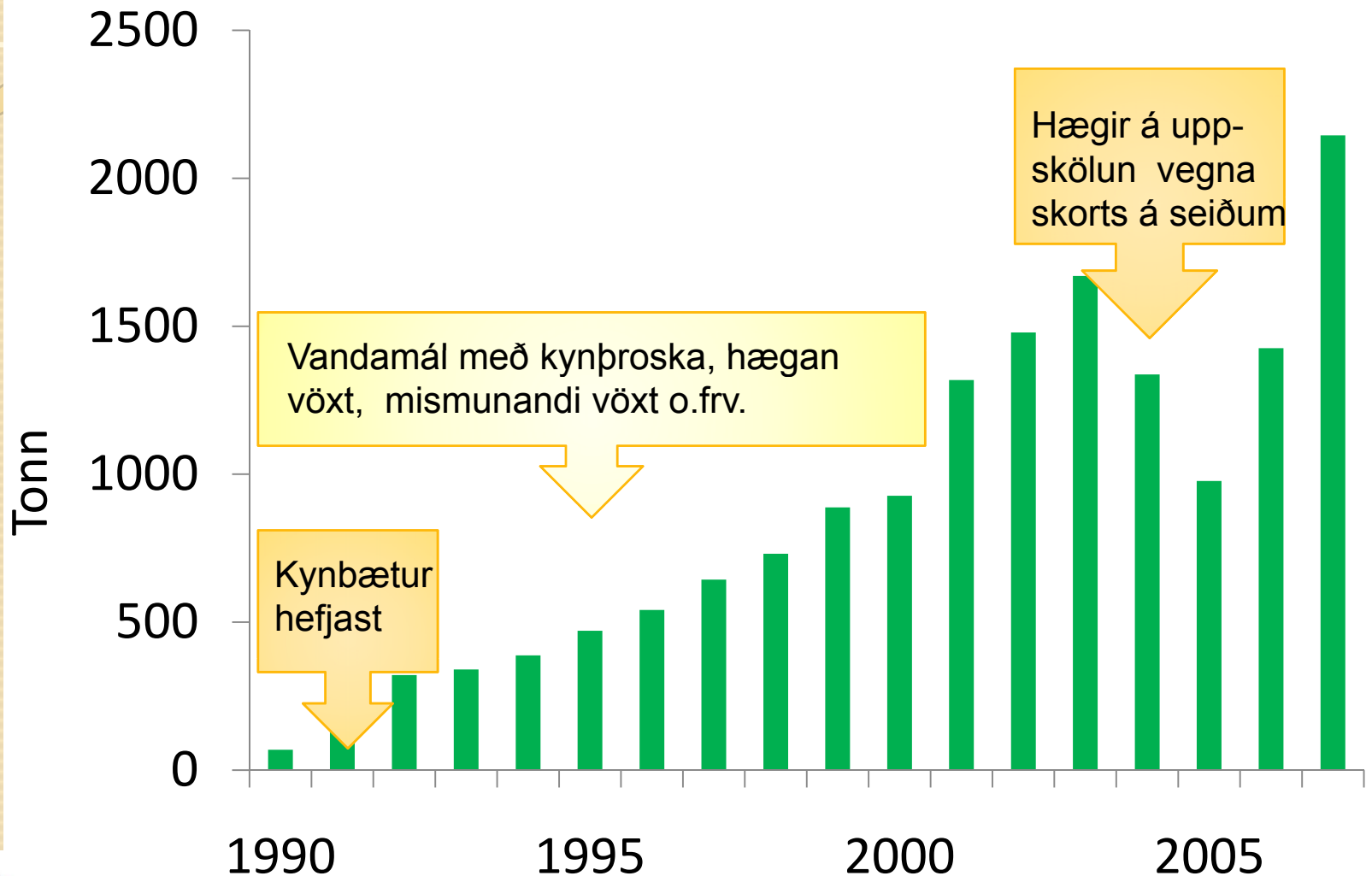
- **Framleiðsla - Lindarbleikja**

- Nam 1.200 tonnum árið 2003 skv. Fisheries and Oceans Canada
- Alin upp í (30-40 cm), yfirleitt á 9 mánuðum , einnig upp í meiri stærð á yfir 20 mánuðum eftir markaðsaðstæðum.
- Eru byrjaðir með kynbætur og leita að ákv. erfðavísunum til að auka kynbótaframfarir

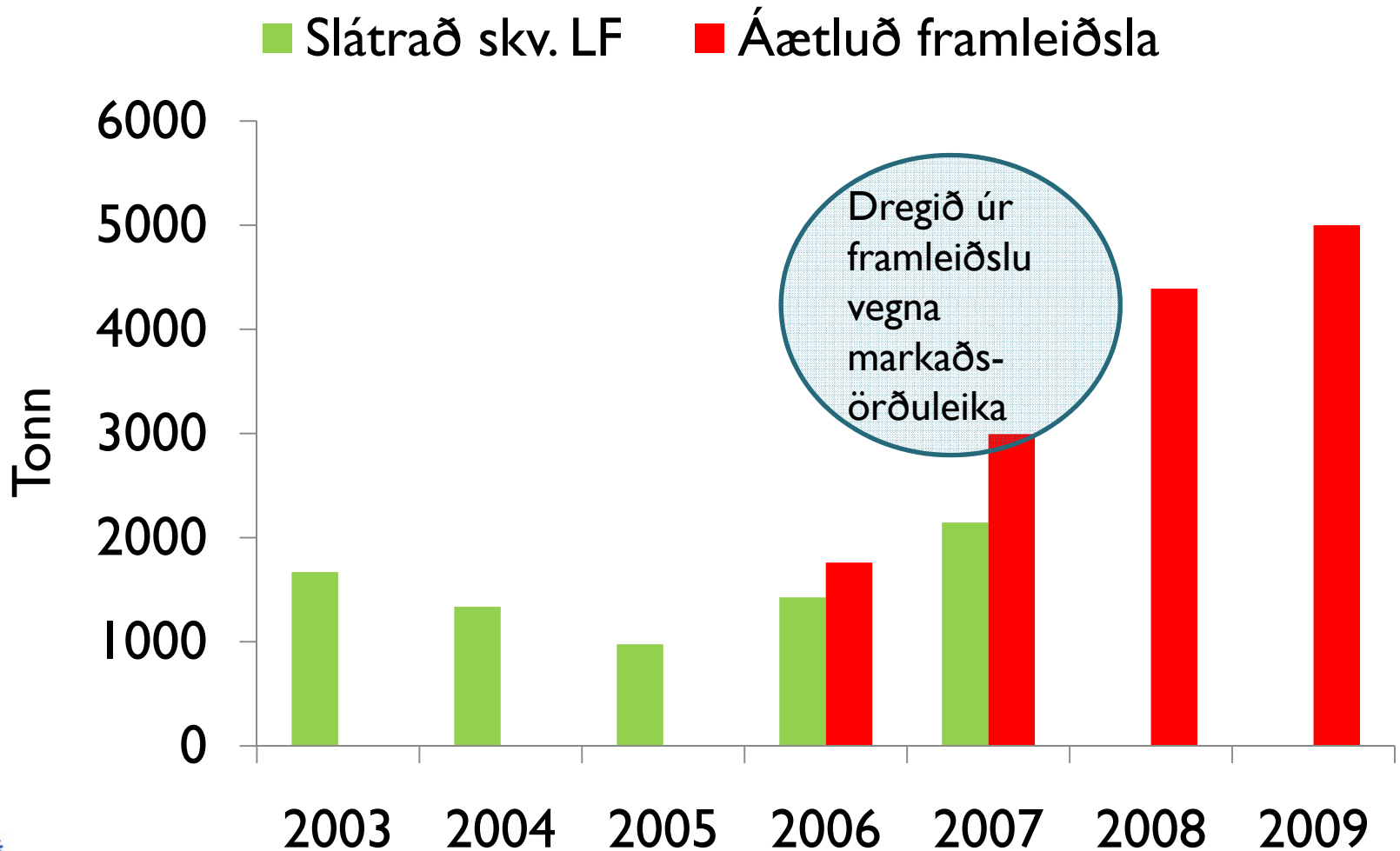
- Feskfisktegundir
- Regnbogasilungur
- Trouts nei

Ísland- Þróun í framleiðslu á bleikju

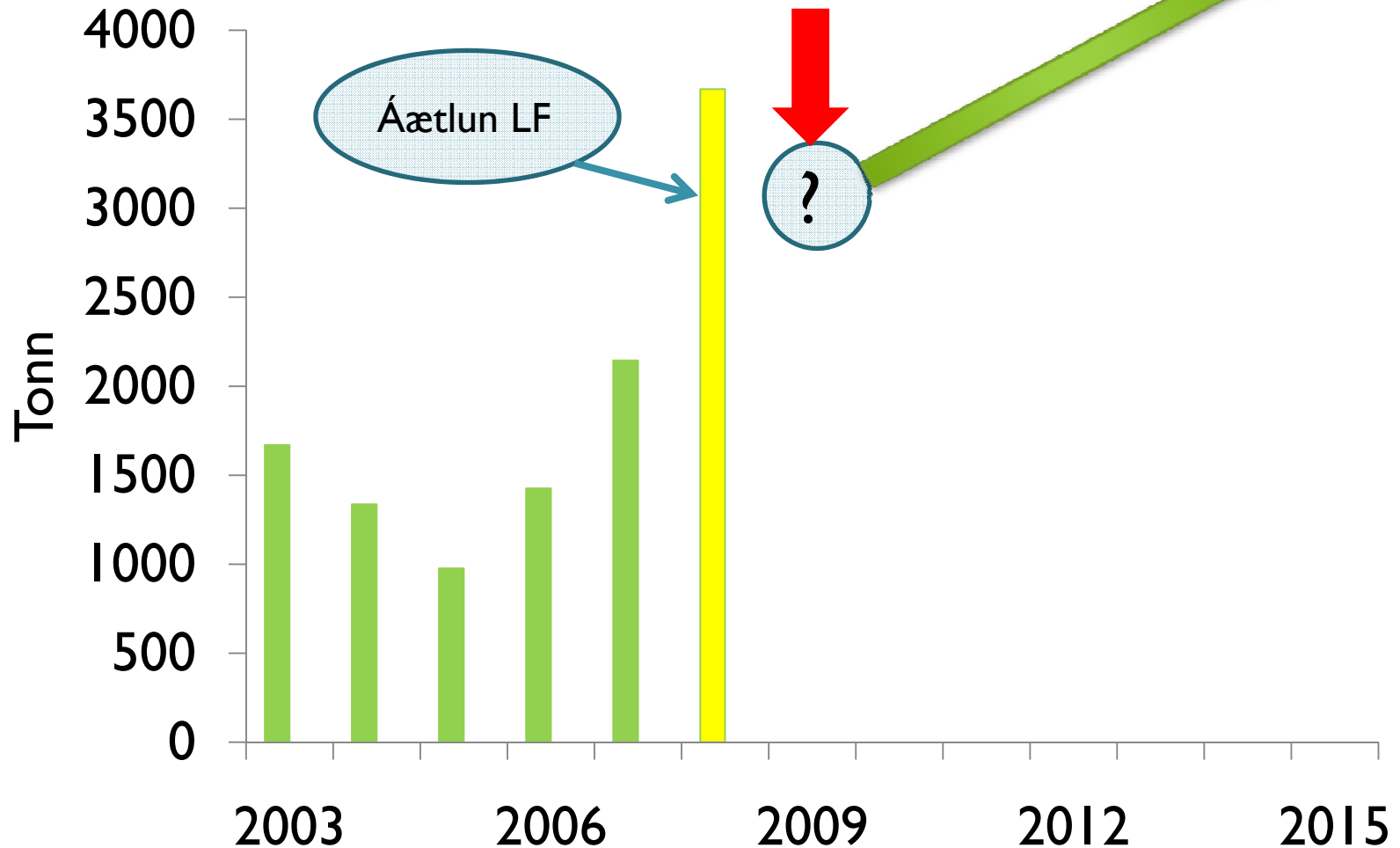
Áætlun Kristjáns Hjaltasonar 2006, skv. upplýsingum frá bleikjuframleiðendum

Ísland - Framtíðin

Viðfangsefni:

- Auka eftirspurn
- Auka samkeppnishæfni

SVÓT – Staða Íslands

• Styrkleikar

- Kynbætur
- Góðar aðstæður til strand- og landeldis
- Orkukostnaður lágur v/jarðhita
- Hægt að vera með stórar einingar

• Veikleikar

- Hár flutningskostnaður
- Lægri framleiðslukostnaður í kvíaeldi
- Takmörkuð samvinna
- Vantar stöðuleika í framleiðslu

SVÓT – Staða Íslands

• Ógnanir

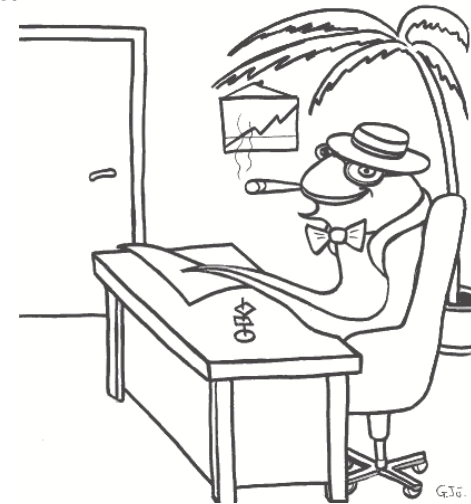
- Vinna við markaðssetningu ekki í nægilegri takt við framleiðsluaukningu
- Samkeppnislönd takist að þróa kvíaeldi
- Aukið seltuþol og hituþol bleikju samkeppnislanda

• Tækifæri

- Auka samvinnu og efla starf LF
- Auka stöðuleika í framleiðslu
- Efla markaðsstarf
- Draga úr flutningskostnaði
- Lækka framleiðslukostnað

Bæta samkeppnishæfni

- **Auka samvinnu og móta stefnu - Landsamband fiskeldisstöðva þarf að:**
  - Hafa meira frumkvæði
  - Efla samstarf innan greinarinnar
  - Móta stefnuna og leiða þróunina til hagsbóta fyrir greinina
  - Vera fljótari að grípa til ráðstafanna, s.s. vegna markaðssetningar...
  - Móta stefnu á sölu á kynbættum efnivið út úr landinu??
  - Móta stefnu í R&P starfi
  - O.s.frv.

Bæta samkeppnishæfni (frh.)

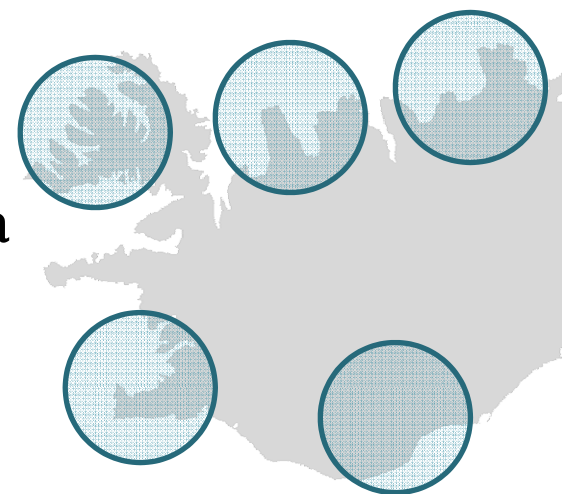
- **Stöðugt framboð**

- **Takmarka flutning**

- Fækka áhættuþáttum, minnka líkur á sjúkdómum
- Flytja eingöngu hrogn á milli svæða
- Flytja eingöngu seiði milli stöðva innan sama svæðis – frá framleiðenda sem hefur allt sitt á hreinu

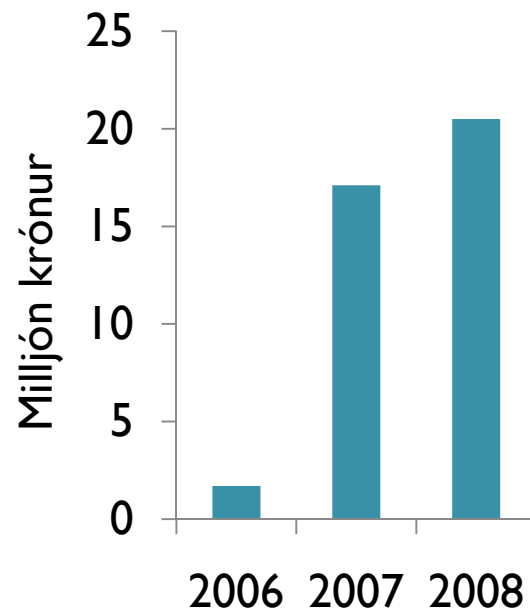
- **Nýta þekkta tækni**

- Frumfóðra allt árið í meira mæli, ljósastýra klakfiski

Bæta samkeppnishæfni (frh.)

- **Efla markaðssetningu**
  - AVS sjóðurinn styrkir markaðssetningu (sjá mynd)
  - Framleiðnisjóður landbúnaðarins styrkir einnig (5 M.kr. árið 2007)
- **Alþjóðlegt samstarf:**
  - Norrænt samstarf til að vita hvað aðrir eru að gera
  - Sameiginlegt markmið að viðhalda háu verði

Bæta samkeppnishæfni (frh.)

- **Lækkun flutningskostnaðar**

- Bleikja aðallega flutt út með flugi
- Þróunin hefur verið aukinn sala á flökum
- Samkeppnisaðilar halda að íslenska ríkið niðurgreiði flutningskostnað

Bæta samkeppnishæfni (frh.)

- **Lækka flutningskostnað**
  - Flytja meira með skipum
  - Lítið magn flutt út í einu og því erfitt að dreifa
  - Flytja út heilan fisk og vinna á meginlandinu?

Bæta samkeppnishæfni (frh.)

- **Draga úr framleiðslukostnaði í eldinu**
  - Erum því sem næst með sömu eldistækni og fyrir 15 árum
  - Átök hafa m.a. verið gerð til að draga úr vatnsnotkun, s.s. með súrefnisbætingu
  - Erum að nota sömu stöðvar og hannaðar voru fyrir laxeldi – Er það rétta tæknin?
  - Í regnbogasilungseldi er mikið notað lengdastraumskör – Er það eldistækni fyrir bleikjueldi?
  - Ef byggja á nýjar stöðvar – hvernig á að hanna þær og meðhöndla fiskinn?

Takk fyrir mig

Iceland Arctic Charr
- the fresh taste of nature